

noči, ko se razidejo. Eden izmed teh, iz Minišije domá, zdaj pa hlapec tukaj, domú pridši, odpre dvorišne vrata, jih zopet zapre za seboj in kadí smodko za vratmi, zgornje vrata so pa zbite iz remeljnov, da se vidi skozi nje. Kmalo na to pride memo žandarska patrola. Ko zagleda kadvca za vratmi, stopi eden blizo vprašaje: kaj da dela tako pozno tukaj, in hoče vrata odpreti. Ker pa uni znotraj vrata tišči, in se ni moglo prav razložiti, misli žandar, da jih je več, ki morebiti menijo kake nerodnosti počenjati, zato vtakne puško skozi vrata, da bi jih z bajonetom odpodil in vrata odperl. Uni znotraj se pa, zmiraj le molčé, stisne na tla za vrata in tišči. Žandar to čuté gré z bajonetom za njim, zadene po nevedoma s petelinom ob remelj, puška se sproži in strel raznese unemu za vratmi vso čepino, tako, da je bil pri tej priči mertev. Žalosten nasledek nesrečnega ponočevanja! Od rajnega pravijo, da je imel tisti dan posebne predčutja te nesreče, dvakrat da je bil šel podnevi na pokopališče, in ponoči, ko je šel iz kerčme domú, ga je bilo tako strah, da ni mogel sam iti in je prosil enega svojih tovaršev, naj ga spremlja do doma.

Iz Zaloga pri Cerkljah 20. avgusta. V četrtek na sv. Roka dan je bil za našo sosesko prav imeniten in vesel dan. Bila je namreč konecletna šolska preskušinja naših pridnih otrok, ktero so počastili gospod tehant in več drugih častitih gospodov z svojo pričujočnostjo. Ne bom vam popisoval vsega na drobno in vam pravil, kar se tudi drugod godí; le to vam hočem povedati, kar je pri nas posebnega in res prav veselega bilo. Ko je bilo izpraševanje iz kersanskega nauka končano, so začeli šolarji in šolarke slovensko brati in potem razlagati, kar so brali. Veselje je bilo slišati, kako gladko jim je šlo od rok. In ko so že precej časa brali, so prečastiti gosp. tehant pridnemu gosp. učniku veleli, naj otroke tudi kaj iz računstva popraša. Al v tem hipu vsi otroci poskočijo z bukvicami rekoč: „jez še nisem bral; jez še nisem bral“. Učnik jih je mogel dolgo pregovarjati, preden jih je potolažil, rekši, da bi časa zmanjkalo, ako bi vsi brali. Tudi gosp. tehant so jim djali: „prav rad vam verjamem, da vsi dobro znate; le zmiraj bodite tako pridni kakor ste prvo leto; to je prav lepo“. Tudi poštevanje iz glave je šlo prav gladko. H koncu so zapeli cesarsko pesem in pa pesmico, ki se glasi: „V nebesih sem doma“ itd. Tako lepo so jo peli, da smo vsi ginjeni jih poslušali, starši in drugi domači pa so se veselja jokali. Nazadnje so prišle „zlate bukve“ na versto; oj kakošno veselje je to bilo! — Ne morem skleniti tega popisa, da bi s pohvalo tudi ne omenil našega pridnega učenika Jožeta Jerše-ta, ki se tako marljivo ukvarja z mladostjo in v vsem kaže, da zapopada imenitni poklic, ki ga ima učitelj ljudskih šol, v katerih naši otroci zajemajo nauke, ki jim bodo za njih življenje na vsako stran velika dobrota, da si bojo mogli pomagati na bolji stan.

Jakob Kos.

Iz Novega mesta 26. avg. — Danes ponoči je pogorelo tukaj troje hiš, in verlemu obnašanju tukajšnih vojakov gré hvala, da ogenj ni dalje segel. Kakor pa so bili vojaki 3. ces. lovskega batalijona velika sreča za mesto, tako je njih gospod poveljnik Nikolaj princ Virtemberski 17. dan t. m. rešil življenje 5 let staremu fantu, ki je blizo strelarnice ravno pod mlinom v vodo padel. V tem, ko so nekteri iskali čolna, da bi bili šli revčetu na pomoč, in so se drugi slačili, da bi bili plaval do njega, je hipoma skočil princ oblečen kakor je bil v Kerko, plaval pod mlinsko kolo in potegnil otroka iz vode že napol mertvega in ga prinesel na suho, kjer ga je sam k življenju obudil. Slava verlemu možu!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Veliki zbor državnih svetovavcov se bo menda še le 3. dan prihodnjega mesca začel; pa

tudi to še ni gotovo. Že se veliko govori o tem, kako je za pretres državnih dohodkov in stroškov izvoljeni odbor edenindvajsetakov se oglašil o tistih imenitnih predlogih, ki bojo prišli na zadnje zastran vladnih prenarredb in poprav na versto. Kakor se sliši, je teh eden in dvajset gospodov razcepljenih v 3 stranke, namreč večina njih, to je, 11 jih je skozi in skozi za Sečenov (ogerski) predlog; ti so: Sečen, Apponyi, Andrassy, Majlath, Stosmajer, Vraničani, Clam-Martinic, Krajski, Salvotti, Colloredo in knez Auersperg; 4 in sicer: Sokčević, grof Auersperg, St. Julien in Merkandin so sicer tudi za ta predlog, pa z nekterimi pogoji; 15 jih je tedaj sploh za predlog večine; — 6 gospodov pa je, ki grejo drugo pot in se deržijo tako imenovanega nemškega predloga, in ti so: dr. Hein, dr. Strasser, Močonyi, Reyer, Schöller in Mayer. Kaj obsega ogerski, kaj nemški predlog in kateri so pogoji, pod katerimi so se omenjeni 4 gospodje ustopili na stran ogerskega predloga, ni še natančno znano in se bo še le zvedilo v velikem zboru, v katerem bo glasovalo vseh 59 državnih svetovavcov in v katerem se bo še le pokazalo, ktera stran bo zmagala. Predlog večine bo velikemu zboru razodel Clam-Martiniz, predlog manjšine pa dr. Hein. Imenitna pravda bo, pa tudi važna za vse narode cesarstva našega, kateri povsod že zlo hrepenijo po prenarredbah (reformah) toliko potrebnih. Se vé, da to, kar bo večina državnega zbora o tem sklenila, velja le za svét, ki ga bojo presvitli cesar iz rok takih mož sprejeli, ktere so sami izvolili, do katerih tedaj svoje polno zaupanje imajo; al ravno iz tega sledí velika pomemba njih svetov na vsako stran. Prihodnji mesec bo tedaj važen za naše cesarstvo. — Kakor pa imenitnih reči pričakujemo, ki se tičejo notranjih zadev našega cesarstva, tako slišimo tudi važne novice, ki zadevajo unanje razmere. V Toplicah se je unidan Avstrija sprijaznila s Prusijo (Prajzovskim) in po tej s celo Nemčijo. Pruski vladar pa želi sprijazniti Avstrijo tudi z Rusijo, in po najnovejših novicah mu je to nek že zlo obveljalo. Pa tudi Angležko se obrača nekako prijazniše do Avstrije, kar je cesar Napoleon se utaknil v homatije turške v Sirii, ki so Angležem posebno hud tern v peti. Tako so se politične razmere poslednje dni zlo premenile; Avstrija dosihmal skor da samica dobiva prijatlov kakor jih zgubiva cesar Napoleon. Ni sicer nič še prav gotovega, pa vendar se kažejo znamenja, ktere niso brez pomembe za prihodnji čas. — Pri vsem se cena obligacij ni nič na bolje obernila in cena srebra hodi spet čez 30.

— Žandarmerija je vsled ces. ukaza zdaj drugač osnovana. Ne le, da je število žandarjev zlo zmanjšano (v vsem cesarstvu na 194 oficirjev in 7729 mož, med kterimi je pa 600 konjikov), je žandarmerija tudi sicer drugač postavljena. Poprej je bila samo svojemu vojaškemu poveljstvu podložna, sedaj pa je tudi ministerstvu notranjih oprav in v vsaki deželi deželnemu poglavarstvu in ces. kantonskim gosposkam, čeravno je sicer še po vojaški osnovi uravnana kakor je pred bila. Žandarji morajo zdaj zmiraj pripravljeni biti, da spolnijo ukaze politične (kantonske) gosposke v vseh rečéh, ki zadevajo občni mir, red in varnost dežele; policijske srenjske reči pa ne spadajo v njih opravilstvo, vendar naj čujejo tudi nad tem, in naj so, ako jih župani potrebujejo, tudi njim na pomoč. Ker je v ta namen treba, da žandarji kraj in ljudi tistega kraja poznajo, naj se za navadno ne predstavljajo sèm ter tjé; zato morajo pa tudi žandarji deželni jezik popolnoma razumeti. Neprenehoma na patrolo hoditi ni treba; tudi ni treba, da bi zmiraj dva pa dva žandarja skupaj hodila, ako letni čas, nevarnost kraja itd. tega ne nanaša. V mestih, kjer imajo za občno varnost policijsko stražo, ni treba več žandarjev. Politične (kantonske ali druge cesarske) gosposke pa nimajo pravice žandarja kaznovati, če se je kaj pregrešil; ampak politična gosposka, če ima kako pritožbo

zoper žandarja, mora to naznaniti vojaškemu predstojniku; pravico pa gosposka ima terjati od njega, da ji pové, kaj se je s zatoženim zgodilo.

— Generalvikar melhitiškega škofa iz Zahle v Sirii, gosp. Mozes Makhat, in pa škofovi tajnik gosp. Filip Nemmer sta na Dunaj prišla in od ministerstva dovoljenje prejela, po vsem našem cesarstvu nabirati milodare za preganjane sirijanske kristijane.

— Profesorjema dr. Franc Miklosić-u in dr. Jože Müller-u so Njih Veličanstvo zlato svetinjo za umetnost in vedo podelili.

— Fzm. Benedek je po „Oest. Zeitg.“ pred kakimi 3 tedni prosil, naj bi ga za zdravja voljo cesar odvezali službe deželnega poglavarja na Ogerskem, pa so mu rekli, naj ostane le še tako dolgo, da bo nehala začasna naredba (provisorium), kar ne bo dolgo več terpelo.

Iz Tersta 22. avg. — Tiste mlade ljudi, ki so jih poslednjo saboto blizo topničarske kosarne zajeli in zaperli, so kmali spet izpustili, ker se je pokazalo, da niso v zvezi z unidanjem demonstracijo pri St. Andreju.

— Po „Triest. Zeitg.“ se bo železnica med Nabrezino in Kasarso 5. dan prihod. mesca odperla; vožnja ljudi in blaga se bo začela še le 17. septembra.

Koroško. Iz Borovlj se piše, da so na verh Kozijaka, to je, tiste gore, ki zaverško dolino na južno-izhodni strani mejí, pred kakimi 14 dni 34 mertvih ovac v neki pečini našli. Berž ko ne so se zgubile le-sem iz bližnje mačaharske planine in tū jih je strela ubila. „Kjer merha, tam orli“ — in res je veliko jastrebov (gojzdnar je 4 čevlje dolgega in z razpetimi perutnicami 8 čevljev in pol širocega beloglavca ustrelil) in drugih ropnih ptic okoli tega kraja letalo; in po tem so zasledili ljudje to nesrečo.

Horvaško. Iz Zagreba 21. avg. — Danes popoldne se je odperla spet čitaonica naša, ki so nam jo pred nekimi mesci zaperli.

Ogersko. Iz Pešta 23. avg. „Pesti Naplon“ piše, da primas ogerski kardinal Scitovsky je unidan pri praznovanju St. Štefana tako-le govoril: „Sin madžarski sem se vselej tako obnašal kakor blagor domovine moje terja; s tem sem le svojo dolžnost spolnil. Nadjam se, da bo ogerska dežela dosegla, česar želi. Vsi prosimo za to Boga. Svetega Štefana 800 let staro kraljestvo utegne sicer včasih omahovati; al pokončano ne bo. Noben vihar, ki je pretil domovini, ni terpel dolgo; tako tudi sedanji ne bo. Al potepeti nam je treba in nič presiliti. Vse, kar hoče dozoreti, potrebuje časa kakor sad na drevesu. Zato čakajmo in preterpimo!“

— Kakor mestni odbor v Peštu je tudi mestni odbor v Budi sklenil, da ima vprihodnje ogerski jezik uradni jezik v nju kancelijah biti.

Laško. Garibaldi se s svojo armado bliža Neapolju. 21. dan t. m. je z 8000 vojaki v doljni Kalabrii na suho stopil in mesto Reggio vzel. Iz Reggia je pisal 25. t. m., da je že spet zmagal; kje, ni povedano. Njegov tovarš Kosenz je z veliko četo morsko ožino pri Tauričini prestopil. 30.000 sardinskih prostovoljcev je v Sicilijo se podalo. Neapolitancom se je Garibaldi iz Mesine že 6. t. m. napovedal med drugim tako-le: „Žal bi mi bilo, ako bi mogel laško kri prelivati; zato vam podam, Neapolitanci, bratovsko roko, ki nikoli ni služila rabeljnov, ki pa je žule dobila v službi ljudstva. Sprejmite jo tedaj, da ustanovimo Italijo brez žertovanja svojih lastnih otrok!“ — Iz Neapolja že beži, kdor more, ker tū utegne kmali hud boj biti. Kralj neapolitanski pravi, da se s svojimi 70.000 vojaki hoče vojskovati do zadnje patrone; vendar spravlja kraljeva rodovina cekine in druge dragotine že na ladije v kraj. Stara kraljica se je že s princi in princesnjami podala na Španjsko; nekteri strici kraljevi in mnogo velikašev je tudi že zapu-

stilo Neapolj; en stric — grof Sirakuški — je prestopil k Sardincom; tudi jezuiti so že pobegnili. — V Turinu pa sklicuje vlada spet nove rekrute in prostovoljce za narodno stražo ter se pripravlja na vso moč za vojsko. Kralj sardinski je sklenil, vse obsojene škofo pomilostiti.

Francozko. Cesar in cesarica bota skozi 33 dni potovala in še le 24. dan prihodnjega mesca prišla v St. Cloud nazaj. Cesar tabart ni dobre volje zapustil Pariza. Sprijazenje avstrijskega cesarja s pruskim vladarjem unidan v Toplicah mu zlo hodi po glavi; tudi vidi, da Anglež in Rus sta bolj mlačna do njega; zlasti ga je nek osupnilo to, da je cesar ruski Aleksander unidan, ko so obhajali god cesarja Franc-Jozefa, napil zdravico svojemu „ljubemu bratu, cesarju avstrijskemu“. — Ko je cesar Napoleon na svojem potovanji prišel unidan v Lyon, je med drugim v svojem odgovoru to-le rekel: „Nič ne maram za tisto nezaupnost, ki se je izcimila z unaj mejá naše deržave in ki je čisto prazna, pa tudi za tisti prenapeti strah ne, ki si ga delajo domači sebičniki“. Menda nikoli ni bil cesar tako potert kakor je zdaj.

Angleško 21. avg. Časnik „Times“ piše danes to-le: „Če Garibaldi, doversivši zedinjenje Neapolitanskega in Rimskega s Sardinskim, ne bo potem dalje segal, si bo zapustil slavno ime Vašingtona družega. Ako pa se loti Benedk, se bojo njegove čete, tudi če jih podpira sardinska armada, razkropile kakor ovce. Mesto za mestom bo zgubil in kar je tako slavno začel, bo sramotno končal“. — Zastran Sirije pravi ravno ta velikoveljavni časnik: „Turški oblastniki niso v stanu Sirije deržati; sultan naj izvoli pripravnega moža, ki naj Sirijo vzame v fevd in turški vladi plačuje za to davek“.

Černagora. Kakor se iz Kotor sliši, tisti Černogorec Kadić, ki je kneza ustrelil, še zmiraj tají, da ga ni on umoril; tudi nek ne more nihče zoper njega gotovo spričati. Po tem takem po postavah avstrijskega cesarstva, kjer se je moritev zgodila, Kadića ne morejo ob glavo djati. To je avstrijska vlada tudi pisala na Cetinje, pa odgovorili so ji, da jim ni nič mar zato, kar se dalje s hudo delnikom zgodi“. — Po nenavadni serčnosti mlade udove kneginje Darinke (ki je na trugi umorjenega kneza pripete svetinje, kalpak in sabljo njegovo v roko vzela in jih bratrancu Nikolaju podala rekši: „po volji rajnega okličem Tebe hospodara in kneza črnogorskega; živio Nikica I!“) izvoljeni novi knez je mlad in zal človek skor take mogočne postave ko nekdanji vladika Peter I.; bil je od leta 1856 do letošnjega maja v Parizu v šolah. Zdaj pa prav za prav še vlada njegov oče Mirko, brat Danilov, ves za vojsko zoper Turke vnet. Sicer je zdaj vse mirno v Černogori. Starašina Peter Vukotić se je podal po sporočilih novega kneza v Petrograd na Rusovsko, starašina Ivo Rodonić pa v Pariz.

Turško. Iz Jeruzalema pismo od 25. julija poroča žalostno novico, da so Turki tirolskega misijonarja frančiškana p. Engelberta Kolland-a in še 6 drugih patrov in dva fratra umorili, samostan pa so sožgali, da so vsi ti merličji v njem zgoreli.

— Iz Mostara se je 14. avg. zvedilo, da so Turki tudi v Hercegovini 11. in 12. dan t. m. začeli kristijane preganjati; v 4 vaseh so požgali 160 hiš.

— V Barut je do 20. t. m. došlo 1500 angležkih in 1500 francozkih morskih vojakov. Turški minister Fuad paša je po vsem sirske primorji oklicati dal, da pride francozka armada.

 Današnjemu listu je priložena 9. pōla „Povestnice“.

Kursi na Dunaji 28. avgusta.

5 % metaliki 67 fl. — kr.	Ažijo srebra 29 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 78 fl. 40 kr.	Cekini 6 fl. 25 kr.